

A hírhedtté vált Oswiecimtől (Auschwitztól) mintegy 18 kilométernyire délre fekszik Kety (Kenty) kis városa. Ennek közelében egy kicsiny faluban, amelyet Malecnak vagy Martának hívnak, született János 1390-ben. Születése után szülei hamarosan beköltöztek Ketybe, ahol atyja polgármester lett. János 1413-ban iratkozott be a Krakkói Egyetem szabad művészetek fakultására. Ekkor már 23 éves volt, azaz jóval idősebb, mint azok a 14--15 éves gyermekek, akikkel együtt kezdte a tanulást. 1418-ban magiszter artium lett, azaz letette az első egyetemi évek vizsgáit, és elhatározta, hogy továbbtanul a filozófiai fakultáson. Valószínűnek látszik azonban, hogy a filozófiai tanulmányokat megélhetési gondok miatt nem tudta befejezni, s szorult helyzetében tudományos művek kéziratainak másolásával kezdett foglalkozni.

Krakkótól negyven kilométernyire fekszik Miechow városa, ahol a Szentsír kanonokrend egy híres kolostori iskolát tartott fenn. Jánost meghívták az iskola igazgatójának; nyolc éven át vezette az iskolát, de nemcsak tanított, hanem lelkipásztori tevékenységet is folytatott. Nem tudjuk pontosan, hogy mikor és hol szentelték pappá, de valószínű, hogy még 1421 előtt.

1429-ben elhagyta Miechowot, és ettől kezdve a Krakkói Egyetem filozófiai fakultásán tartott előadásokat. Ekkor kezdte meg a teológia egyetemi szintű tanulását, talán azért, hogy mélyebben megérthesse a filozófiában fölmerülő vallási kérdéseket.

Az egyetem hamarosan fontos tisztségekkel bízta meg: a filozófiai fakultás dékánja, majd a Nagyobb Kollégium, a Kollegium Maius igazgatója lett. 1439-ben kanonoki kinevezést kapott a püspökétől, végül olkuszi prépost lett. Rövidesen azonban lemondott minden tisztségéről, hogy egészen a tudománynak szentelhesse magát. Jóllehet már professzor volt, folytatni akarta teológiai tanulmányait, és mesterének választotta Hessei Benedeket, aki híres filozófus, jogász és teológus volt egy személyben. Az ő irányítása mellett tanult, és végre 1443-ban teológiai magiszter, illetve doktor lett. Abban a korban rendkívüli volt ilyen idős fejjel tanulni, de János nem szégyellte. Ezután még három évtizedig volt professzora az egyetemnek. Krakkóban halt meg 1473. december 24-én.

A tisztelete a halála után azonnal megkezdődött, s Krakkóban és Dél- Lengyelországban terjedt. A krakkói Szent Anna-templom szószéke alá temették. A széles körű és eleven tisztelet

ellenére csak a 17. század első felében kezdték meg boldoggá avatását, és a háborús viszonyok miatt csak 1680-ban avatták boldoggá.

A szentté avatás még tovább húzódott, mert fölmerült a gyanú, hogy nem tartozott-e ahhoz az irányzathoz, amelynek tagjai a zsinatot a pápa fölé helyezték. Mikor ez a gyanú eloszlott, XIII. Kelemen pápa 1767. július 16-án szentté avatta.

Elcsodálkozhatunk azon, hogy János milyen buzgó volt a tanulásban, s hogy milyen sokáig tanult. Az ő esetében a tanulás nem merült ki az anyag puszta szellemi földolgozásában, hanem fáradságos munkával másolta is a kéziratokat. Ugyanis a professzorai előadásain kívül más szerzőket is lemásolt. Ez a munka akkor nagy erőfeszítést és aszkézist követelt. A leírt oldalak száma megközelíti a tizennyolcezret. Lapszéli jegyzetei és a művek végén álló megjegyzései mutatják, milyen egyedülálló munkát végzett. Az egyik lap szélén ez áll: ,,Hajnalban fejeztem be"; egy másikon: ,,Ennek a másolása volt a legnehezebb".

Ha az iránt érdeklődünk, vajon mi indította Jánost erre a másolói munkára, pontos válaszunk nincs, csak találgatni tudunk. Abból a körülményből, hogy lelkipásztori munkája kedvéért minden állásáról lemondott -- és ez együtt járt jövedelmeinek megszűnésével is --, arra következtethetünk, hogy elsősorban nem a tudományos érdeklődés vezette, hanem megélhetési gondjain könnyített ezáltal.

De amit keresett, azt legnagyobb részében jótékony célokra fordította. A hagyomány mind a mai napig úgy emlékezik rá, hogy soha senki nem ment el tőle segítség nélkül. Elbeszélik, hogyan öltöztette a ruhátlanokat, miképp adta oda cipőjét a koldusnak, és ment haza ő maga mezítláb, vagy hogyan adta oda zarándokútján a rablóknak utolsó tallérjait is. Ezek az elbeszélések egybehangzóan tanúsítják fenntartások nélkül adakozó, minden rászoruló felé megnyilvánuló jóságát.

Magukban a másolt könyvekben is nyoma maradt gondoskodó jóságának, jegyzeteivel az olvasót figyelmezteti a szöveg félreérthetőségére vagy a hitet támadó tartalomra.

A tudományos ismeretekért folytatott rendszeres küzdelem során János még valamit megtanult: az alázatot. Erről is lapszéli jegyzetei tanúskodnak, amelyekből kiderül, hogy néha egy-egy nehezebb helyet nem tudott megérteni, máskor egy-egy szót nem tudott kiolvasni. Az

egyik könyvben, amelyet még Miechowban másolt, megjegyzi, hogy csak azért írta le, hogy ,,a lustaságot és az unatkozást elűzze magától". Valószínűleg ez is igaz, és egy olyan emberre vall, aki élete egyetlen percét sem akarja tétlenül elvesztegetni, hanem az időt mint Isten ajándékát jó célra, mások javára akarja fordítani.

Ugyanezekben a kéziratokban a jámborság jelei is ott rejlenek: Mindegyik elején ott áll az ,,In nomine Domini" kezdés. Erre talán még mondhatnánk, hogy szokványos, különösebb tartalom nélküli másolói fordulat. De a könyvek végén is állnak megjegyzések, amelyek már teljesen a sajátjai, nem szabvány formulák, hanem hálát ad bennük Istennek, a Szűzanyának, és kifejezi, hogy minden munkáját Isten dicsőségére szánja.

1460-ban, immár hetven éves fejjel újra meghívták a Nagyobb Kollégium vezetőjének. Abban az időben egy krakkói polgár vádat emelt a kollégium ellen Rómában. Jánosnak sok gondot okozott a per, és a maga részéről azzal zárta le, hogy lemondott. Ennek a pernek lehetett része abban, hogy ezek után semmiféle tisztséget nem vállalt. A kollégium falára azonban föltétette ezt a feliratot: ,,Conturbare cave, quia placare grave", azaz: ,,Ne támassz zavart, mert nehéz rendet teremteni".

Kenty Szent János az egyházi kollégiumok és iskolák védőszentje. A hagyományban azonban úgy él, mint jóságos, másokkal együttérző szent, aki Krisztus nyomában járt egész életében.

1473 karácsony éjszakáján halt meg Krakkóban, 1767-ben avatták szentté. Ünnepét 1770-ben vették föl a római naptárba, október 20-ra. 1969-ben december 23-ra helyezték át.